

évt. KISFALUDY SÁNDOR korában ugyanis kétféle magyar helyesírás volt: a j o t t i s t a (*j, tz, ts, látja, tzél, tsak*) és y p s i l o n i s t a (*y, cz, cs, láttya, czél, csak*). KISFALUDY SÁNDOR életének egyes korszakaiban felváltva ypsilonista és jottista. A levelek és a Gazdasági napló alapján PAIS KÁROLY megállapítja, hogy 1806-tól kezdve csatlakozik a VERSEGHY-féle helyesíráshoz, s ettől kezdve y-t, cs-t és cz-t ír, tehát a *Két szerető szívnek története*, mely következetesen ypsilonista, nem keletkezhetett 1806 előtt.

A helyesírásnak kormeghatározó szerepe nemcsak kéziratoknál, hanem — mint ismeretes — régi könyveknél is döntő jelentőségű.

TR. Z.

Bibliographische Vierteljahrshefte der Weltkriegsbücherei. 2—5. füzet.

A stuttgarti *Weltkriegsbücherei* Németországnak legnagyobb tudományos intézete, amely kizárólag a világháborúval kapcsolatos történeti forrásanyag gyűjtésével és hozzáférhetővé tételével foglalkozik.

A világháború történetét, előzményeit és következményeit tárgyaló könyvek, folyóiratok, röpiratok, térképek, plakátok gyűjtésével foglalkozik s eddig több mint 75.000 ilyen vonatkozású könyvet, mintegy 5000 lezárt folyóiratot, 2150 németországi és külföldi hírlapot s emellett számos térképet, röpiratot, plakátot s egyéb háborús dokumentumot gyűjtött össze.

Az anyag feldolgozása a kutatók feladata, de a könyvtár igazgatósága is elősegíti a világháborúhoz fűződő rengeteg kérdésben való eligazodást, mert bibliográfiai munkásságával sajátos szakkönyvészeteket állít össze egy-egy idevágó problémáról.

Az összegyűjtött hatalmas anyag nem teljes, de viszonylag annak tekinthető az egyéb könyvtárak hasonló természetű gyűjteményeinek jóval kisebb volta miatt. Ha tehát anyagát szakkatalógusokban dolgozza fel, ezek a részletszakkatalógusok már-már bibliográfiától megkivánható mértékben gazdagok és teljesekek s ezért a könyvtárban való útmutatástól elvonkozottatva önmagukban is értékek s mint bibliográfiák is használhatók.

1934-ben kezdte el a könyvtár anyagának ilyen részlet-szakkatalógusok formájában való ismertetését. Ezek a katalógusok negyedévenként jelennek meg *Bibliographische Vierteljahrshefte der Weltkriegsbücherei* sorozatcím alatt. Az első ilyen füzet, amelyből azóta második kiadás és pótlás is jelent meg, Lengyelországgal foglalkozik. Ez a kellendőség jelzi, hogy a katalógusokat a könyvtártól messze is lehet használni, mint történeti szakkönyvészeteket. A következő

négy füzet, amely 1934 júliusától 1935 áprilisáig jelent meg, közelről érint bennünket magyarokat. A Doppelheft 2/3. jelzésű füzet (VIII + 136 lap) *Bibliographie zur Geschichte Österreich-Ungarns im Weltkrieg 1914—1918* címmel jelent meg. A 4-es jelzésű füzet címe: *Bibliographie zur Geschichte Österreich-Ungarns 1848—1914* (6 + 74 lap), az 5. füzeté *Bibliographie zur Geschichte der Nachfolgestaaten* (6 + 100 lap). Az utolsó füzetből azóta már megjelent a második és bővített kiadás.

A három bibliográfia mintegy 9—10.000 mű címét sorolja fel nagyon ügyes szakcsoportosításokban. Minden füzet először a kérdés könyvészetét sorolja fel, majd a kérdésre vonatkozó alapvető aktaközleményeket és az összefoglaló előadásokat. Ezt követi azután a kérdésnek különböző részletmegvilágítása.

Sajnos, a könyvtárnak több mint 600 darabot kitevő, igen becses s nem egyszer igen ritka magyarnyelvű világháborús könyve könyvészetileg még nincs feldolgozva s ezért az hiányzik az osztrák-magyar világháborús történet füzetéből. Hasonlóképpen mellőztetett a nyelv kevesek által ismert volta miatt a magyar anyag zöme a másik két füzetből is. Így, bár magyar szerzőjű és magyar vonatkozású anyag most is szép számmal van az említett füzetekben, az majdnem kizárólag idegennyelvű.

Ezen a hiányon azonban segíteni akar a könyvtár. Az egyik füzet előszavában bejelenti, hogy mivel a könyvtár magyarnyelvű anyaga igen nagytömegű és igen jelentős természetű, feldolgozása után közre fogja adni annak jegyzékét is *Bibliographie ungarischer Werke zur neuesten Geschichte Ungarns* címmel. Ismerve a magyar történeti könyvtár tátongó hiányait, nem leplezett várakozással nézünk a beígért füzet megjelenése elé.

Az eddig megjelent füzeteknek jól használható mutatói vannak, amelynek alapján az egyes címeknek szerzője és tárgya szerint is könnyen el lehet igazodni a könyvészet nagy és gazdag címanyagában. A magyar könyvtárakból többnyire hiányzó füzetekre, amelyekre referenszolgálat közben sűrűn lehet szükség, felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

ASZTALOS MIKLÓS.

A rézmetszettel díszített könyv. *A Magyar Bibliofil Társaság nyolcadik kiállítása. Rendezte és a katalógust szerkesztette DR. DRESCHER PÁL.*

Különösen hangzik: a könyv szépsége egy százada, tehát azóta romlott, amióta az ismeretek utáni vágy a legmagasabbra felfokozódott. A mérhetetlen tudásszomj csak a könyvtechnikát serkentette,